

Stenrev i Danmark

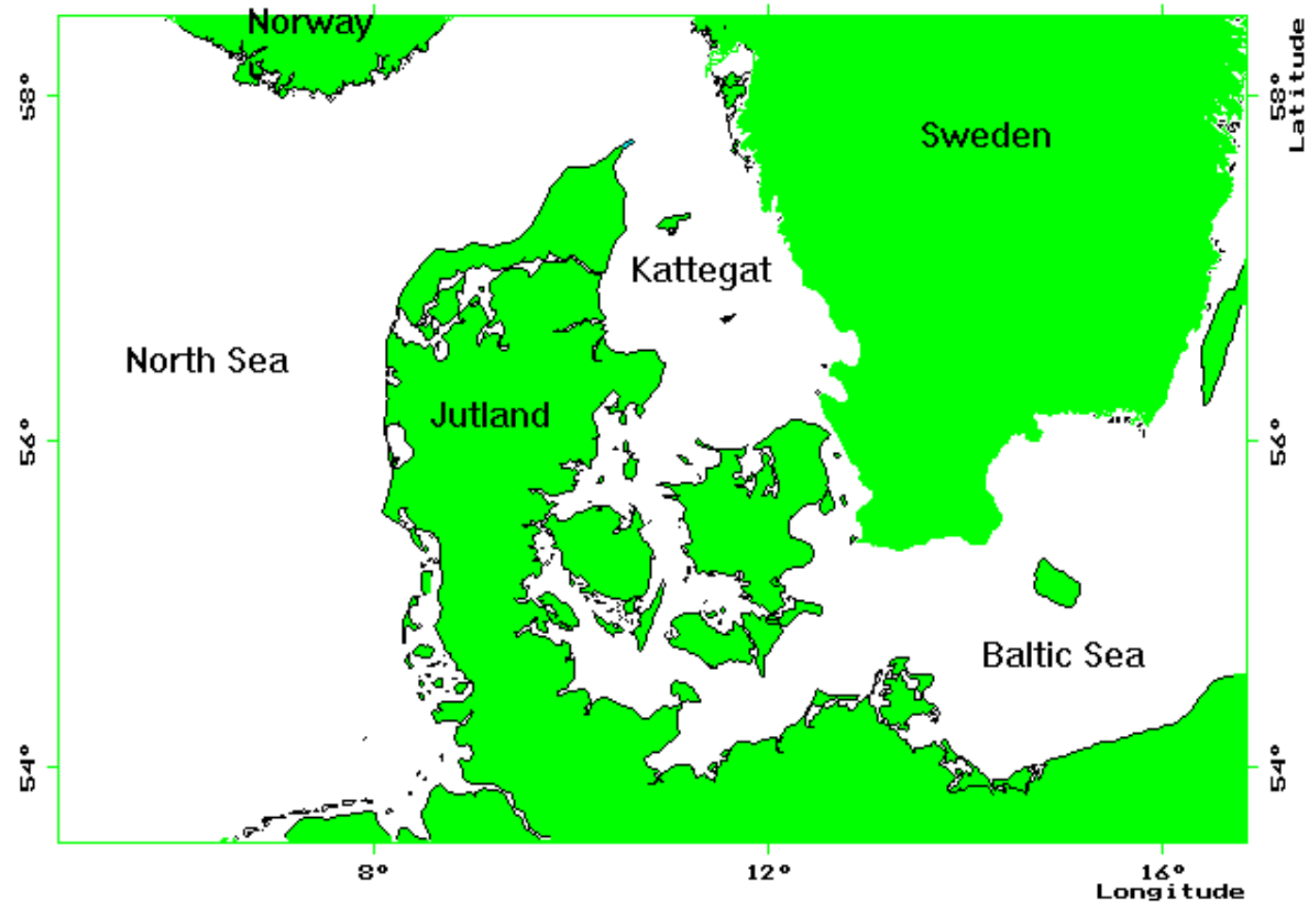
Josianne Støttrup

DTU Aqua - Sektion for Kystøkologi

Temadag om ***Havbund og Fisk***

7 Juni 2012

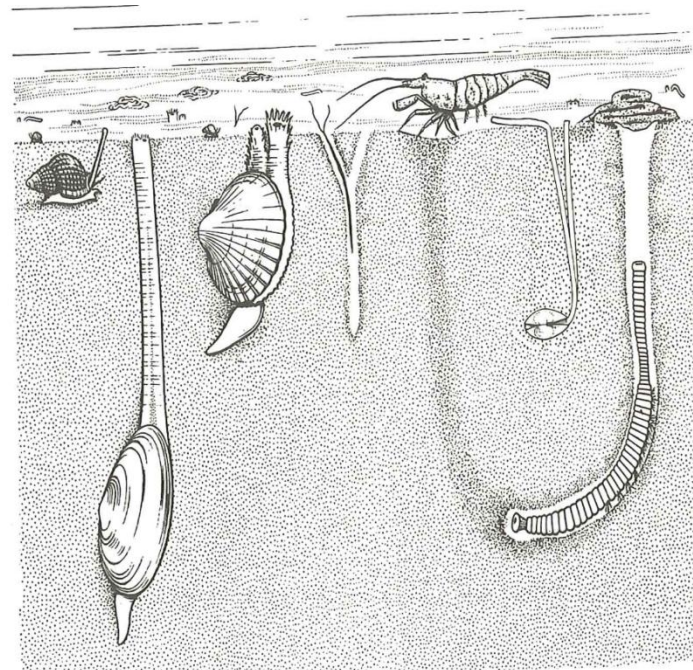
Dansk kystlinie ≈ 7314 km
1 km / 10 km² land
Omkring 500 øer

Størsteparten af kysten består af blødbund

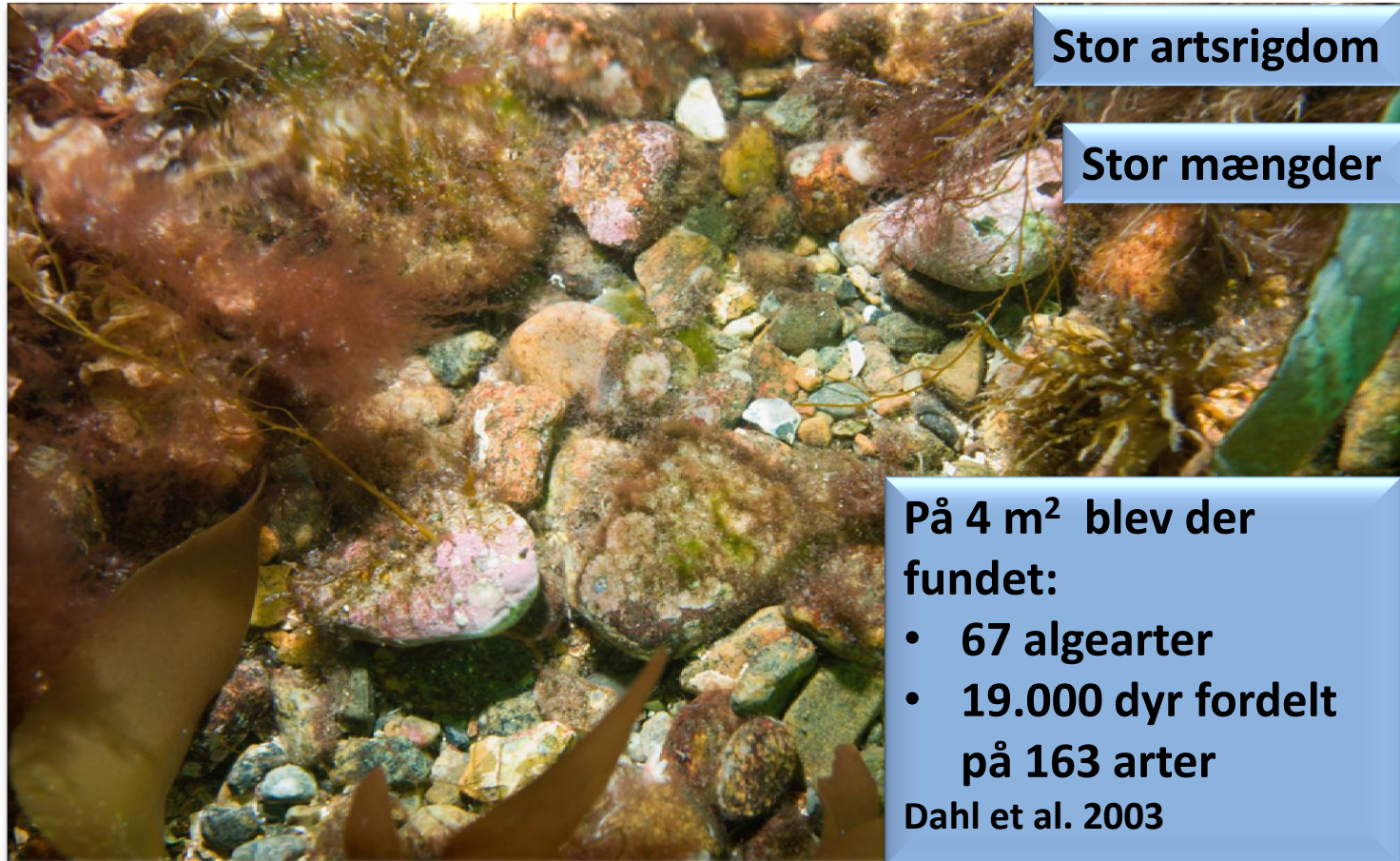

Blødbund, levested for mange bunddyr, der lever i eller ovenpå bunden

- Ingen struktur
- Byttedyr, der enten grave sig ned eller bevæger sig ovenpå bunden
- Tilsyneladende bart men der kan være over 100.000 ind/m²

Stenrev

Stor artsrigdom

Stor mængder

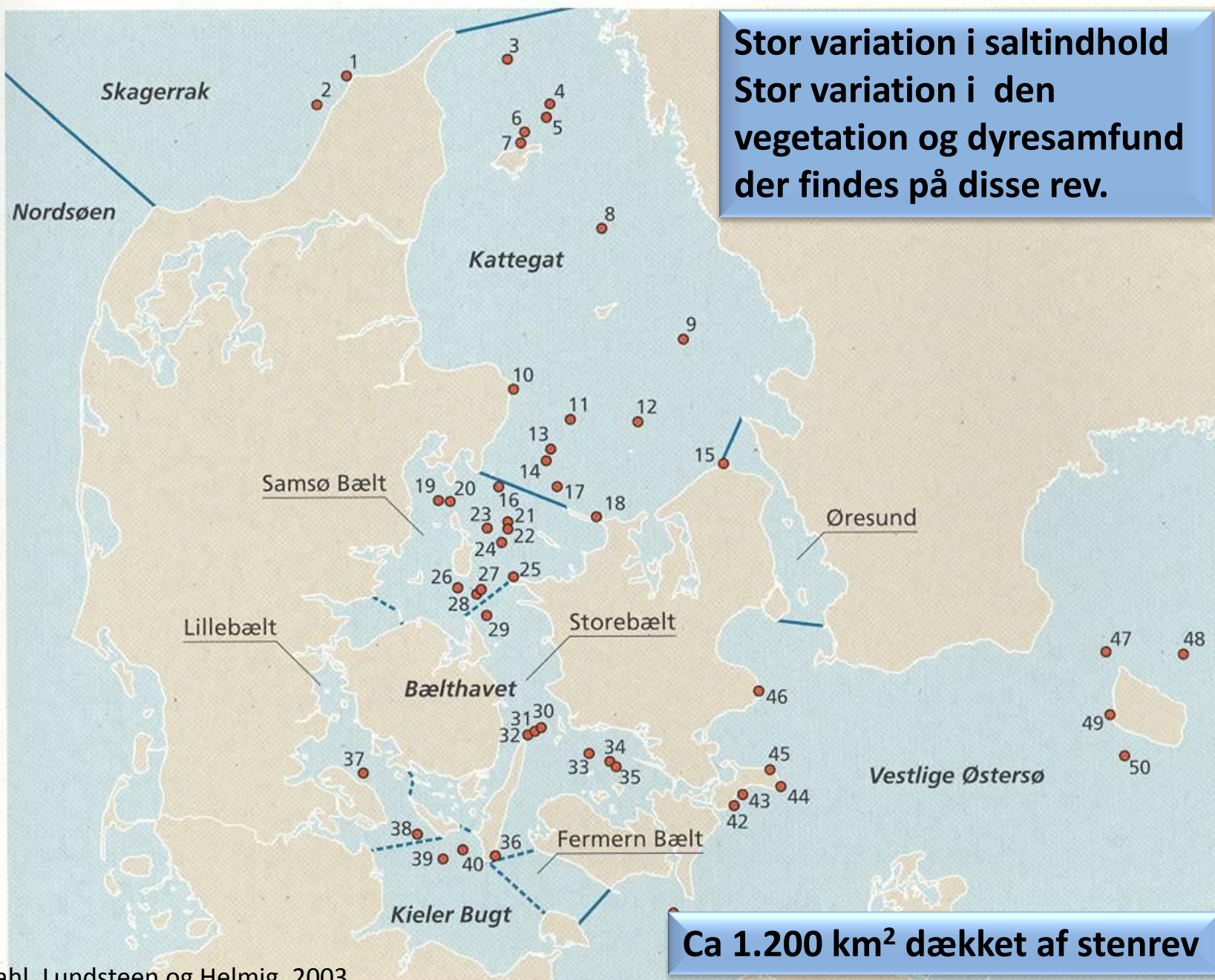
På 4 m² blev der fundet:

- 67 algearter
- 19.000 dyr fordelt på 163 arter

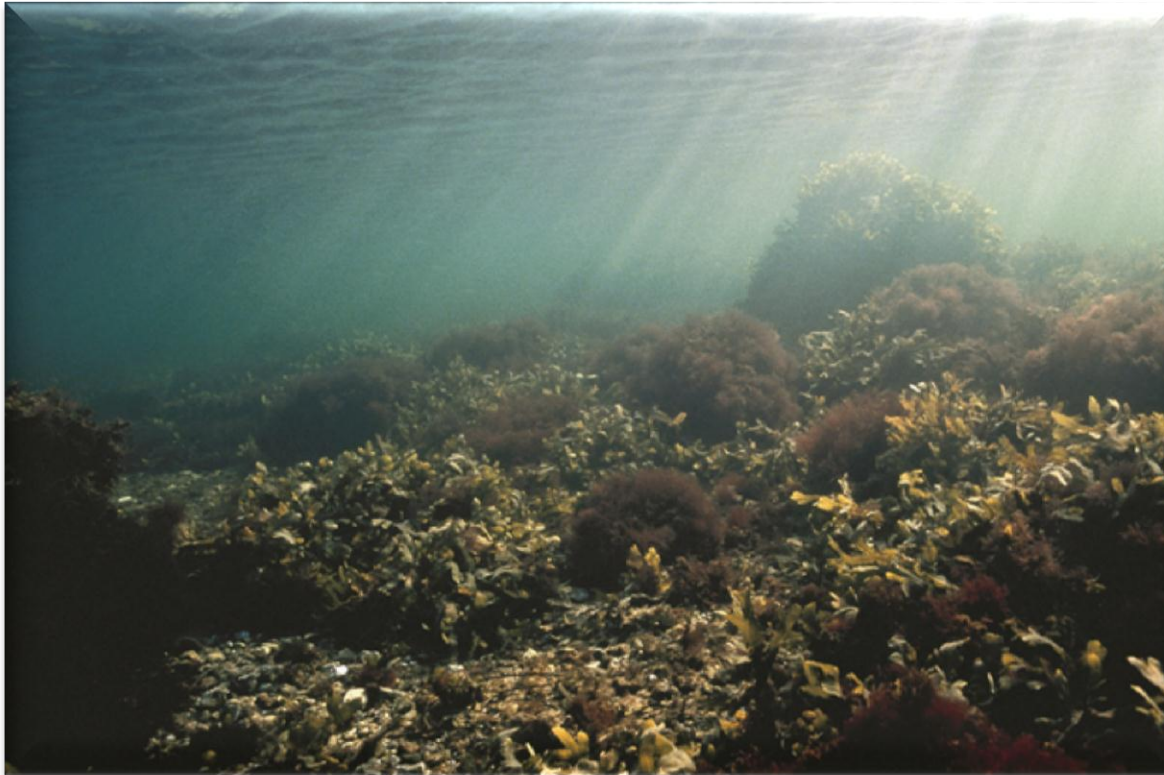
Dahl et al. 2003

Foto: Kim Lundshøj, www.naturstyrelsen.dk

Stor variation i saltindhold
Stor variation i den
vegetation og dyresamfund
der findes på disse rev.

Ca 1.200 km² dækket af stenrev

Almindelige stenrev danner små eller større oaser af liv på havbunden.

Den hårbund fungerer som fæste for tangskovens planter.

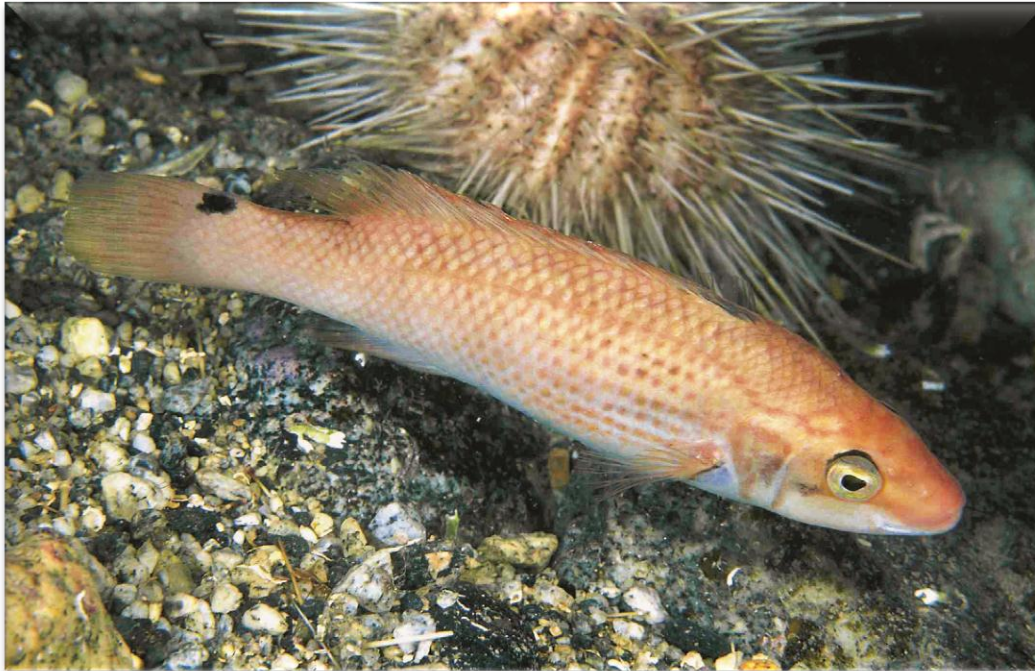
Foto: Scanpix/Svend Erik Jørgensen.
Fra Dahl, Lundsteen og Helmig 2003.

Almindelige stenrev
danner små eller
større oaser af liv på
havbunden.

Den hårbund
fungerer som fæste
for fastsiddende
bunddyr.

Foto: Per Dolmer. DTU Aqua

Havkarussen er den mest almindelig fisk på danske stenrev.

Tangskoven og stenene fungerer som opvækst eller gydeområde for mange fisk.

Foto: Erling Svensen

Fra: Dahl, Lundsteen og Helmig, 2003.

**Sportsfiskere
kender godt disse
produktive stenrev**

Randers fjord:

*Udover fiskeriet langs
kanterne, kan der vades og
fiskes både på nord og
sydsiden af "revet". Specielt
nordsiden er interessant idet
bunden her er dækket med
store mængder blåmuslinger.*

<http://www.brakvand.com/index.php/fisk-pladser/randers-fjord/120-stenrevet>

Foto: Steffen Lundsteen
Fra: Dahl, Lundsteen og Helmig, 2003.

Tangspræl lever i
vegetationen.

**Tangskoven og
stenene fungerer
som skjulesteder
for fisk og skaldyr.**

Foto: DHI

Fladfisk bruger
blødbunden i
mellem sten eller
stenrev.

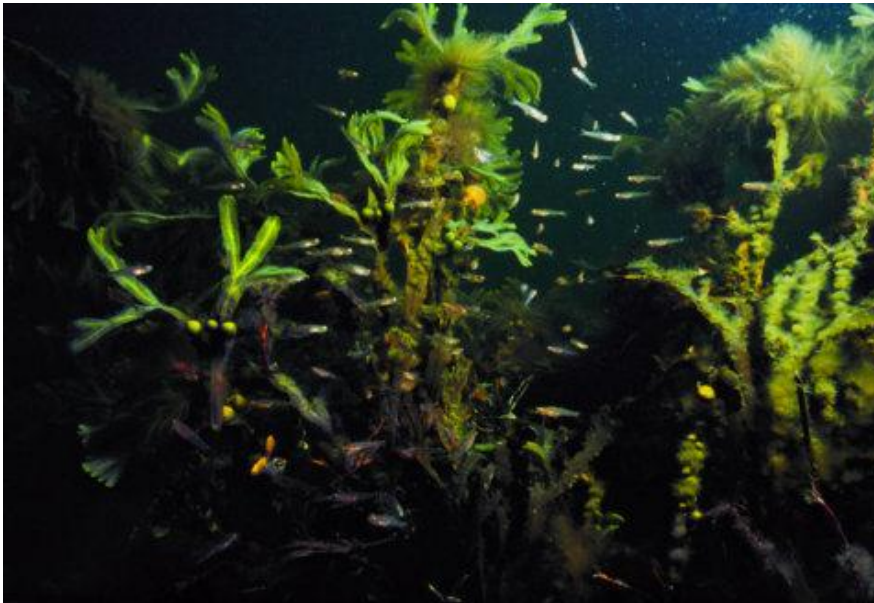
**Stenrev fungerer
som fødekammer.**

Foto: Jan Nicolaisen, Orbicon
www.dn.dk

**Stenrev er
enestående miljøer
for planter og dyr –
oftest forbundet
med høj
biodiversitet**

**Planterne i
tangskoven optager
og binder kvælstof
og fosfor fra havet.**

Fotos: Kim Lundshøj og Steffen Lundsteen
Fra: Dahl, Lundsteen og Helmig, 2003.

Tangskoven skaber en kompleks struktur, der rager op over bunden. Her ses ofte mange kutlinger.

Stenrev fungerer som områder hvor fisk søger til for at finde føde (bunddyr eller småfisk).

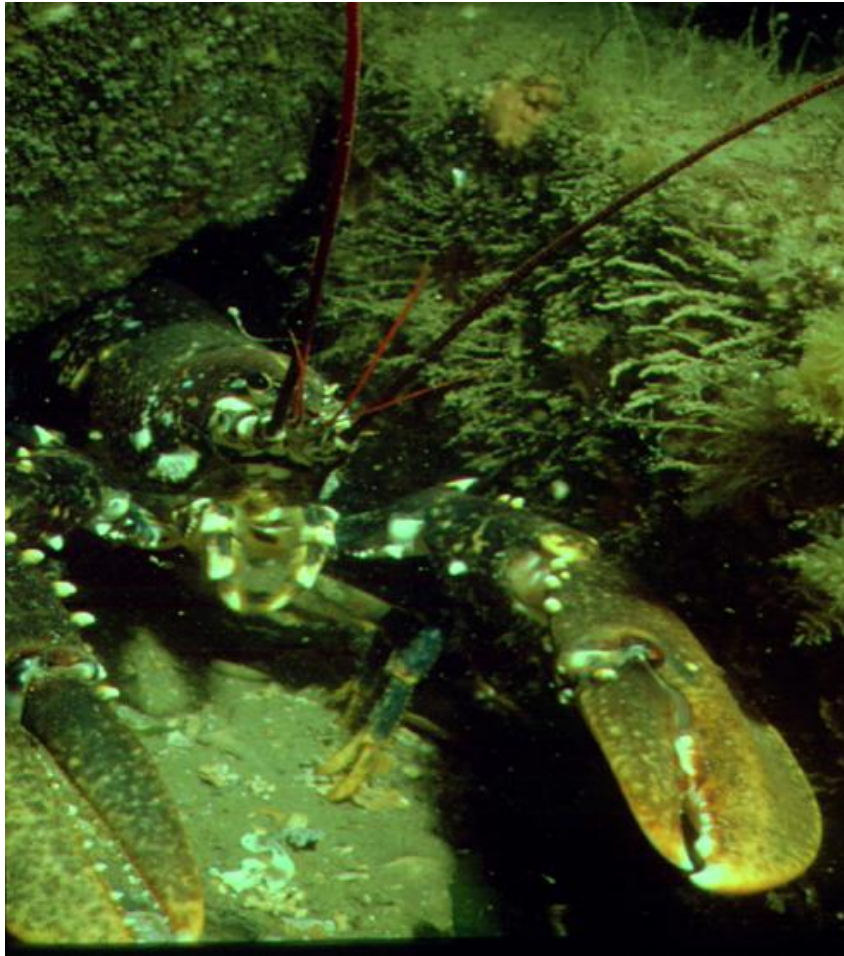
Kutlinger er byttedyr for mange fiskearter

Foto: Fra Dahl, Lundsteen og Helmig 2003.

Tangskovens dannelse afhænger af en stabil fasthæftningsmulighed, samt bl.a. dybden (lys) og saltindhold.

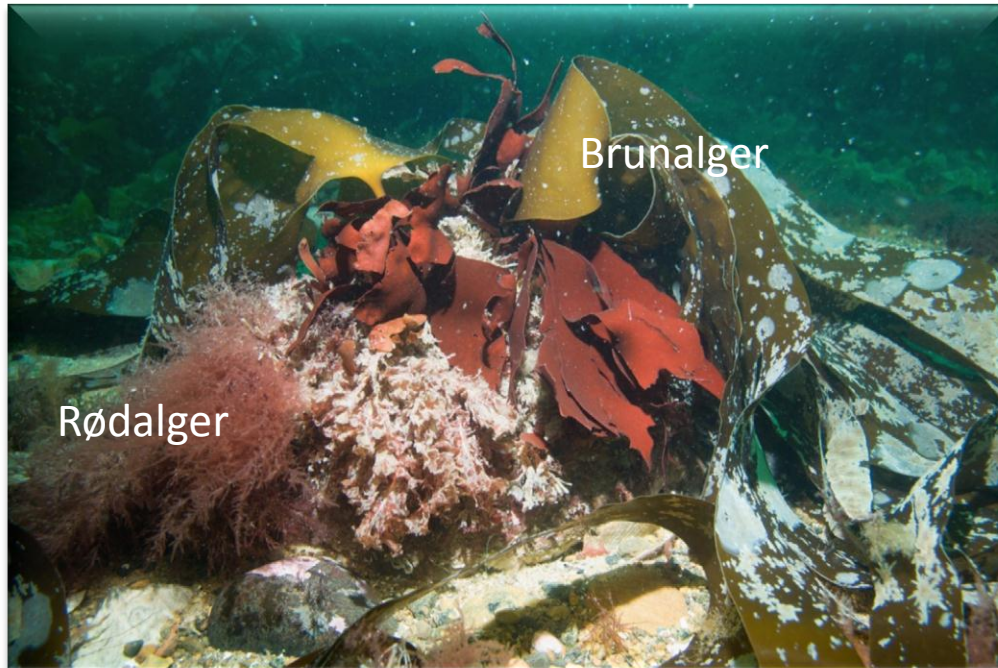
Stenrevene med deres tangskove i kystnære områder beskytter kysten mod havets kræfter (energi dæmpende effekt)

Huledannende rev er mere spektakulære stenrev.

Hulrum mellem stenene kan være levested for fisk, hummer eller krabber.

Hulrummene danner levesteder for mange dyr, heriblandt småfisk, fiskeyngel og hummer

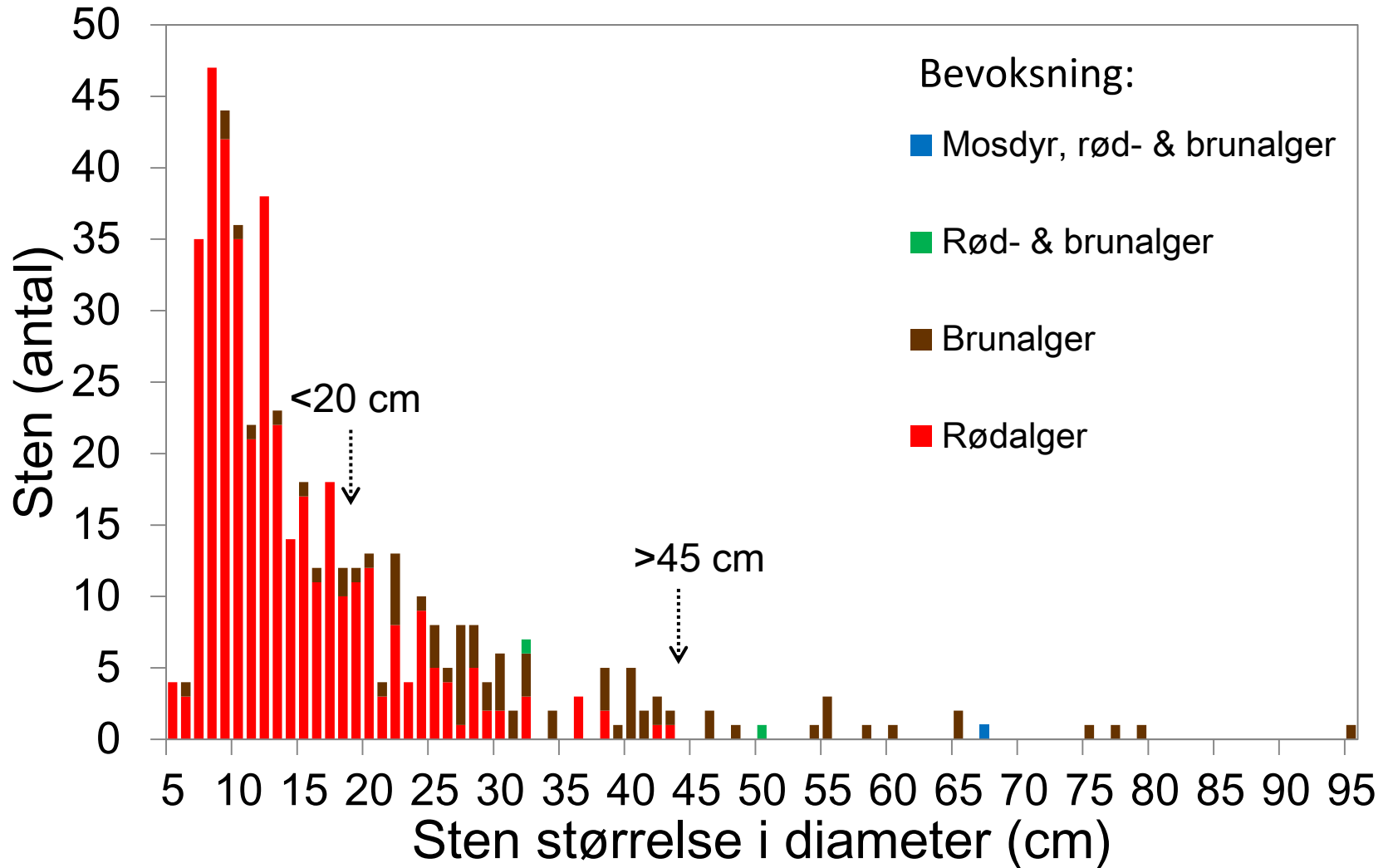
På huledannende rev findes de store sten; dem der især har interesse for stenfiskere

På de store sten findes især de store brunalger. Her dannes tangskoven.

Stenrevs struktur, påvækst og fiskesamfund i Lillebælt

(NATURA 2000)

Fra 16 dykkertransekter af 50 m længde (dybde: 4.5-7.9 m) (antal sten: 470)

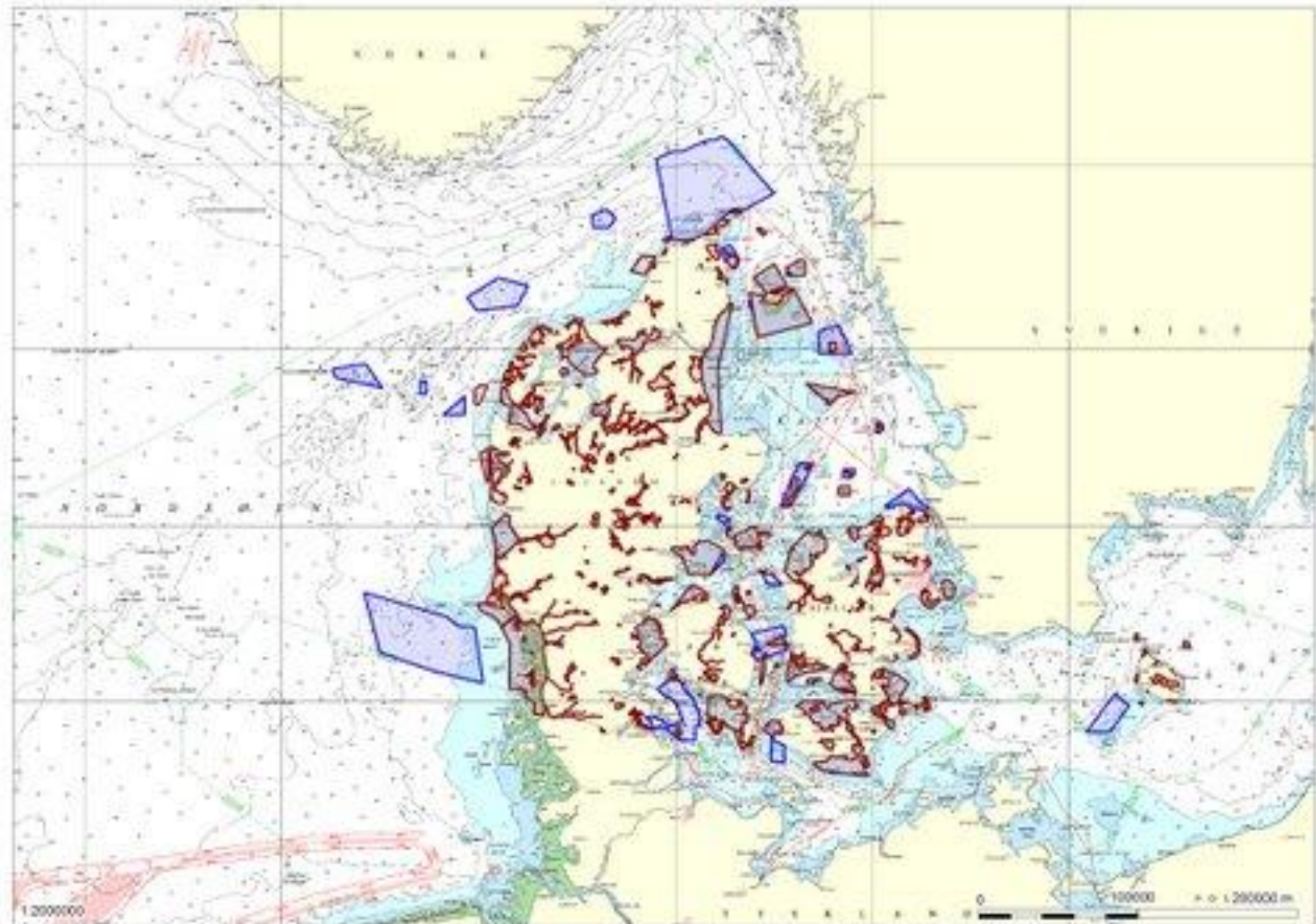
De huledannende stenrev på lavt vand var især genstand for stenfiskeri.

Estimeret at 40 km² stenrev er fjernet på 50 år.

Estimeret at kun omkring 5 ha af de oprindelig huledannende revområde på lavt vand ikke er blevet berørt af stenfiskeri.

Natura2000 områder samt habitatområder

Konklusion

- De store sten er vigtige for at stabilisere stenrevne
- Hullerne mellem stenene kan være vigtige leve og skjulesteder for fisk og skaldyr
- Tangskoven, der vokser på stenrevne optager og binder kvælstof og fosfor
- Tangskoven, der vokser på stenrevne kan ligeledes være en vigtig leve og skjulested for mange dyrearter

Konklusion

- Enkelt stående sten er også vigtige som hårbund for vegetation og fastsiddende dyr – hvad betyder de i sammenhæng for et område?
- Enkelt stående sten kan fungerer som trædesten i havet – og dermed som Blå korridorer – bl.a. for mindre migrerende fisk og krebsdyr, men vi ved endnu ikke hvor store og tætte stenene skal være for at opnå en gunstig virkning

Konklusion

Stabile stenrev er vigtige ”habitater” i marine økosystemer fordi de:

- danner hårdsubstrat for fastsiddende dyr og planter – betydning for biodiversiteten
- er vigtige gyde og opvækstområder for fisk og skaldyr

Konklusion

Stenrev er især vigtig på lavt vand (< 10 m)

- her er i særlig grad levested for hårbundsvegetation (lyset)
- Vegetationen kan optager næringssalte (N og P)
- Stenrev samt tangskoven kan have en funktion som beskyttelse mod kysterosionen

